

КОВТУНЕНКО

Юрій Володимирович
y.v.kovtunenکو@opu.ua

УДК 657.334

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

CLASSIFICATION AND VALUATION
COMMODITY-MATERIAL ASSETS OF
BUDGET INSTITUTIONS

МАТРОСОВА

Ольга Олександрівна

к.е.н., доцент кафедри обліку,
аналізу і аудиту, Одеський
національний політехнічний
університетспеціаліст, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті розглядають основні групування матеріалів за функціональним призначенням, яке покладено в основу організації обліку товарно-матеріальних цінностей. Розкрито економічну сутність товарно-матеріальних цінностей як узагальненої групи оборотних коштів.

В статье рассматриваются основные группировки материалов по функциональному назначению, которое положено в основу организации учета товарно-материальных ценностей. Раскрыта экономическая сущность товарно-материальных ценностей как обобщенной группы оборотных средств.

In the article the basic groups of materials in terms of functionality, which is the basis of the organization of the account commodity-material values are considered. The economic nature of commodity-material values as the aggregated group working capital is revealed.

Ключові слова: товарно-матеріальні цінності, бюджетні установи, оцінка

Ключевые слова: товарно-материальные ценности, бюджетные учреждения, оценка

Keywords: commodity-material assets, budgetary institutions, evaluation

ВСТУП

Збереження і розвиток установ бюджетної сфери вимагають підвищення віддачі фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, що використовуються в цих установах, більш тісного зв'язку виділених з бюджету коштів з результатами їх використання.

Перед такими підприємствами, установами та організаціями постає першочергове завдання підвищення ефективності використання запасів, як важливого матеріального елемента функціонування, що в значній мірі визначає їх потенціал. З метою забезпечення безперервної фінансово-господарської діяльності підприємства, установи чи організації державного сектору економіки повинні мати ті чи інші матеріальні цінності. Бюджетні установи й організації використовують у своїй діяльності товарно-матеріальні цінності (ТМЦ), які забезпечують їх функціонування, процес виробництва, реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг тощо.

Значний вклад в теорію та методологію обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей внесли вчені П.Й. Атамас, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, В.П. Завгородній, Н.Л. Правдюк, П.Т. Саблук, І.Б. Садовська, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні кваліфікації товарно-матеріальних цінностей установ бюджетної сфери.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові роботи, матеріали періодичних

видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та методи структурно-логічного аналізу.

РЕЗУЛЬТАТИ

При розгляді сутності поняття «товарно-матеріальні цінності» виявлено, що різні аспекти досліджуваного об'єкта відображені науковцями у взаємозв'язку з галузевими особливостями. У процесі теоретичних досліджень визначено поняття ТМЦ, як ресурси, що мають матеріальну форму, перебувають у господарській сфері (на складах, у виробництві, незавершеному виробництві, запасах, резервах), структура яких залежить від галузевих особливостей, – виробничі запаси, поточні біологічні активи, незавершене виробництво галузей, продукція сільськогосподарського виробництва тощо [1].

Під матеріальними запасами бюджетних установ розуміють різноманітні речові елементи, що використовуються у процесі господарської діяльності як предмети праці. Тобто матеріальні запаси – це частина майна, що [2]:

- а) використовується у виробництві продукції, виконанні робіт і наданні послуг;
- б) призначається для продажу безпосередньо або після відповідної обробки;
- в) використовується для управлінських потреб організації.

Склад товарно-матеріальних цінностей бюджетних установ досить широкий і різноманітний, тому для правильної організації їх обліку важливе значення має їх науково-обґрунтована класифікація, оцінка та вибір одиниці обліку. У бюджетних установах основним є групування матеріалів за функціональним призначенням, яке покладено в

основу організації обліку товарно-матеріальних цінностей (рис.1).

Окрему облікову групу в складі виробничих запасів бюджетних установ становлять тварини на вирощуванні і відгодівлі, які за економічною класифікацією належать до предметів праці.

Систематизований перелік усіх матеріальних цінностей, що використовуються в установах, з повним і точним найменуванням та групуванням у розрізі груп, підгруп, субпідгруп, сортів (гатунків, типорозмірів тощо) становить єдину номенклатуру

ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНІ ЦІННОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	
матеріали для навчальних, наукових та інших цілей	корми і фураж
продукти харчування	запасні частини до машин і обладнання
медикаменти й перев'язувальні засоби	будівельні матеріали
господарчі матеріали і канцелярське приладдя	інші матеріали
пальне, паливо та мастильні (змащувальні) матеріали	малоцінні та швидкозношувані предмети
тара	вироби виробничих (навчальних) майстерень
матеріали в дорозі	продукція підсобних (навчальних) сільських господарств

Рис. 1. Класифікація товарно-матеріальних цінностей бюджетних установ

У невеликих бюджетних установах для обмеження облікової номенклатури матеріалів та спрощення їх обліку однорідні та подібні за якісними ознаками матеріали можуть об'єднуватися під одним номенклатурним номером. Номенклатурний номер – це скорочене постійно діюче умовне позначення відповідної групи або виду матеріалів, яке використовується для полегшення внутрішньогосподарського обліку. Номенклатурний номер проставляють на всіх первинних документах з обліку руху та витрачання матеріальних цінностей.

Важливим елементом організації обліку матеріалів є їх оцінка, тобто грошовий вираз їхньої вартості. У бюджетних установах матеріали всіх видів, продукти харчування, малоцінні та швидкозношувані предмети в обліку та звітності відображають за купівельною ціною. Транспортні витрати, суми податку на додану вартість за придбані цінності зараховуються прямо за фактичні видатки установи і не впливають на оцінку придбаних цінностей. За облікову ціну звичайно беруть фіксовані (постійні) ціни на рік (прейскурантні, планово-розрахункові або середньозважені). Відхилення фактичної вартості матеріалів від їхньої облікової ціни можна обліковувати на окремому аналітичному рахунку «Відхилення від облікових цін» у складі відповідного субрахунка обліку матеріалів і періодично списувати на видатки установи пропорційна обліковій вартості витрачених матеріалів, а при незначних

цінностей установи. Кожному найменуванню матеріалів у цьому переліку надається постійний номенклатурний номер, визначається облікова одиниця вимірювання, інколи й облікова ціна. У такому вигляді цей перелік (реєстр) матеріальних цінностей набуває значення номенклатури-цінника. Він тиражується в необхідній кількості примірників з таким розрахунком, щоб ним могли користуватися усі відділи установи, служби, підрозділи та матеріально відповідальні особи.

запасах матеріалів (у невеликих установах) – прямо списувати на фактичні видатки установи при оприбуткуванні матеріалів.

ВИСНОВКИ

Поняття ТМЦ більш ємне, ніж запаси, оскільки відображає матеріальні елементи виробництва, призначення яких – брати участь в інших основних циклах на підприємстві – переробці, виробництві, збуті. Ці ресурси в процесі обороту забезпечують ефективне здійснення звичайної (операційної, фінансової та інвестиційної) діяльності для сприяння досягненню поточних і стратегічних цілей підприємства, стійкого функціонування. Це визначення дозволяє ширше розкрити роль ТМЦ як оборотних активів в управлінні підприємством, здійснити їх розгорнуту класифікацію та поглибити облікову теорію.

Список використаних джерел

1. Облік та контроль товарно-матеріальних цінностей в аграрних формуваннях: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 [Електронний ресурс] / Т.Г. Китайчук; Ін-т аграр. екон. УААН. – К., 2010. – 24 с.
2. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П.Й. Атамас – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.